

KAVRAM NEDİR? HEMŞİRELİKTE KAVRAMLAR NEDEN ÖNEMLİDİR?

Selma ÖNCEL¹

Mualla YILMAZ²

“

Konu Başlıkları

1. Giriş
2. Fenomen-Olgü
3. Kavram
4. Kuram ve Model Kavramları
5. Kavramların İncelenmesinin Önemi
6. Kavram analizi
7. Kavram Analizi Yaklaşımları
8. Örnek Vaka
9. Değerlendirme Soruları
10. Kaynaklar

”

“

Öğrenim Hedefleri

- ✓ Fenomen- olgu, kavram, teori, hemşirelik, kavram oluşturma terimlerini tanımlayabilme
- ✓ Kavramları incelemenin önemini açıklayabilme
- ✓ Kavram analizi yaklaşımlarını sayabilme
- ✓ Hemşirelikte kavram analizini açıklayabilme

”

Temel Kavramlar

Hemşire, Hemşirelik, Kavram, Teori, Fenomen, Somut, Soyut, Nicel, Nitel, Renk, Şekil, Tipoloji, Sayılabilen, Sayılamayan, Paradigma, Kavram Analizi

GİRİŞ

Profesyonel bir disiplinde, mesleğin bilimsel bilgi içeriğinin ortaya konması ve uygulamaların bilimsel temele oturtulması gerekmektedir. Her profesyonel disiplin için uygulamaya aktarılabilen bilgi temelini oluşturulması kuraldır. Uygulamalı bir disiplin olan hemşireliğin de, doğal olarak bilimsel bir yapıya temellendirilmesi gerekir. Bu temel bilgi

de mesleğe özgü kavram ve kuramlarla açıklanabilir¹.

Bir disiplinde bilginin aktarılması ve uygulamada kullanılması, kavramlarının netliğine ve bunların etkili bir şekilde kullanılabilir ve standart olmasına dayanır. Hemşirelik disiplini bilimsel temelini oluşturma sürecinde, hem kaliteli bir bakım için kanıta dayalı bilgi üretmesi, hem de kanıta

¹ Prof. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, oselma@akdeniz.edu.tr

² Prof. Dr., Mersin Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, mualley69@mersin.edu.tr

5. Aşağıdakilerden hangileri sürekli kavramlar arasında yer almamaktadır?

- A) Hemşirelik
- B) Hastanın yaşı
- C) Kilo
- D) Hastanın kan grubu
- E) Çalışma yılı

Cevaplar	1. A	2. E	3. E	4. D	5. A,D
----------	------	------	------	------	--------

KAYNAKLAR

1. Akça-Ay F. Sağlık uygulamalarında temel kavramlar ve beceriler. 8 ed. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri, 2022.
2. Meleis AI. Theoretical nursing development & progress. 5 ed. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins, 2012.
3. Veliöğlu P. Hemşirelikte kavram ve kuramlar. 1 ed. İstanbul: Alaş Ofset, 1999.
4. Hesook-Suzie K. The nature of theoretical thinking in nursing. 3 ed. New York: Springer Publishing Company, 2010.
5. Arslan-Özkan H. Hemşirelikte bilim, felsefe ve bakımın temelleri. 1 ed. İstanbul: Akademi 2014.
6. Alligood MR. Nursing theorists and their work-e-book. 9 ed. USA: Elsevier Health Sciences, 2018.
7. Şahin G, Buldak C, Kaya V, et al. Türkiye’de hemşirelikte model kullanılarak yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi: sistematik derleme. Koç Üniversitesi Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi. 2020; 17(2): 170-179.
8. Pektekin Ç. Hemşirelik felsefesi/kuramlar, bakım modelleri ve politik yaklaşımlar. 1 ed. İstanbul: İstanbul Medikal Yayıncılık, 2013.
9. Özsoy SA, Çetinkaya A. Hemşirelikte kuram geliştirme. Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi. 2019; 35(2): 77-83.
10. Birol L. Hemşirelik Süreci: Hemşirelik bakımında sistematik yaklaşım 7. Ed. İzmir: Bozkaya Matbaacılık, 2005.
11. Veliöğlu P. Hemşirelikte kavram ve kuramlar. 2. Baskı. İstanbul: Akademi Basın ve Yayıncılık, 2012.
12. Bousso RS, Poles K, Cruz DDALMD. Nursing concepts and theories. Rev Esc Enferm USP. 2014; 48(1): 141-145.
13. Clark J. Defining the concept of dignity and developing a model to promote its use in practice. Nurs Times. 2010; 106(20): 16-19.
14. Poles K, Bousso RS. Dignified death: concept development involving nurses and doctors in pediatric intensive care units. Nurs Ethics. 2011; 18(5): 694-709.
15. Foley AS, Davis AH. A guide to concept analysis. Clin Nurse Spec. 2017; 31(2): 70-73.
16. McMahon S, Fleury J. Wellness in older adults: a concept analysis. Nursing Forum, 2012; 47(1): 39-51.
17. White L. Mindfulness in nursing: an evolutionary concept analysis. J Adv Nurs. 2014; 70(2): 282-294.
18. Anâker A, Elf M. Sustainability in nursing: a concept analysis. Scand J Caring Sci. 2014; 28(2): 381-389.
19. Rodgers BL. Concepts, analysis and the development of nursing knowledge: the evolutionary cycle. J Adv Nurs. 1989;14(4): 330Y335.
20. Nkravan-Mofrad M, Yazdani S, Ahmady S, et al. Analysis of nursing concept using McKenna approach. Biomed Pharmacol J. 2015; 8(2): 851-868.
21. Ünsal A. Hemşireliğin dört temel kavramı: insan, çevre, sağlık & hastalık, hemşirelik. Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi. 2017; 1(1): 11-25.
22. Morse JM, Hupcey JE, Mitcham C, Lenz ER. Concept analysis in nursing research: a critical appraisal. Sch Inq Nurs Pract. 1996; 10(3): 253-277.